

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE

Inserati:
Enostop. petivrstna (72mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Pangermanstvo.

Znana stvar je, da mnogo veljavnih politikov in znanstvenikov v Nemčiji obsoja brutalno protipoljsko politiko. Protipoljska politika pa je sad splošne velenemške, ki je posebno odkar je zavlada Viljem II., postala tudi oficialna politika nemške vlade. Kdor torej obsoja protipoljsko politiko, obsoja tudi pangermanstvo. V tem oziru pa vidimo zadnji čas v Nemčiji čuden preobrat.

Nemški katoličani so vsenemštvu od nekdaj odločno nasprotovali. Njim, ki so odrasli v šoli ženialnega Windthorsta, je bilo od začetka jasno, da velenemštvo pomenja obenem polutranjenje. Poleg tega so pa venomer tudi to povdarjali, da Avstrija ni več nemška država in čimbolj bodo slovanski narodi v njej prišli na vrh, tembolj se bo razrahljala zveza z Nemčijo. Avstrija ne bo več mirno trpela, da bi se preganjali Poljaki, ki so v lastni državi njena najboljša opora, pa tudi ne raznarodavnege dela nemških pastorjev na severnem Češkem in na jugu monarhije.

Kar je katoliški centrum prerokoval, se zdaj izpolnjuje. Zločinstva nemške vlade nasproti Poljakom se zdaj kruto množujejo. Vseslovanskim krogom v Rusiji se je posrečilo Nemčiji prijazno oficialno rusko politiko Nemčiji odtujiti in Anglija je z veseljem pograbila sovraštvo, ki tli v vseh nenemških narodih do ponemčevalne politike Berolina, da ustvari diplo-maško entento proti nemški državi, vsled katere je Nemčija danes popolnoma osamljena in jo vzdržuje le še tista Avstrija, ki je še nedolgo bila pod nemško kuratelo.

Osamitev Nemčije pa je v Nemčiji sami povzročila globoko segajočo notranjo krizo, ki še danes ni poravnana. Državni kancelar Bülow je bil vsled pritiska javnega mnjenja in splošnega razburjenja v ljudstvu prisiljen namigniti nositelju velenemške misli, cesarju Viljemu, naj se drži ustavnih določb in prepušča vodstvo državnih poslov ustavnom odgovornim faktorjem. Še danes se plete v Nemčiji vprašanje, kako ustvariti novo odgovornostno postavbo, vsled katere bi se moč vladarjeva omejila, parlamentarna in mini-

strska pa v interesu države povečala. Ne-zadovoljstvo je celo zašlo v vojaške kroge in med precejšen del velekonservativnega pruskega junkerstva.

Naravna posledica tega je, da je pangermanska ideja pobledela. Vlada sama jo je nasproti dvema narodnostima že popolnoma opustila, nasproti Dancem in Francozom v Alzaciji. Zgodilo se je celo, da je pretekli teden visok vladni dostojanstvenik v Berlinu pangermanstvo kot tako javno obsodil. To je bil državni tajnik za Alzacijo, baron Zorn von Bulach.

V Alzaciji namreč tudi rogovilijo pangermani. Nedavno so uprizorili velik vrišč, ker je v Strassburgu nastopila neka francoska gledališka družba, češ, na ta način se dela propaganda za francoski jezik in umetnost. Državni tajnik za Alzacijo, ki je poleg cesarskega namestnika neposredno podrejen kancelarju, oziroma cesarju, je nato v nekem intervjuu za list »Tag« ostro obsodil pangermanizem in ga celo označil za veliko budalost. Alzacanom ni moč čez noč izbiti iz srca ljubezni do francoskega jezika in umetnosti, ker se čustva je polagoma menjajo. »Pangermani hočejo« — tako je dobesedno dejal — »alzaške brate prisiliti k ljubezni po geslu: če me ne ubogaš, ti razbijem črepinjo.«

Tako gospod Zorn von Bulach. Človek bi mislil, da, kar je za Francoze in Dancs prav, velja tudi za Poljake. Bog obvari! Dne 20. in 21. januarja t. l. so v državnem zboru v Berlinu interpelirali Poljaki in socialni demokratje vlado, zakaj novi društveni zakon tako nezakonito tolmači, da onemogočuje Poljakom vsako zborovanje v poljskem jeziku. Navedli so sto slučajev, ki jasno pričajo, da vlada, ne ozirajoč se na določbo zakona, da se morajo le politični shodi vršiti v nemškem jeziku, uporablja ta paragraf tudi za strokovne shode, za zborovanja delavskih strokovnih in kmečkih stanovskih društev, celo za izobraževalna predavanja — tako je vlada n. pr. prepovedala neko poljsko predavanje o vplivu poljske literature na nemško in drugo predavanje o svinjski kugi.

Odgovor državnega tajnika za notranje zadeve von Bethmanna je bil silno žalosten. Trdil je pavšalno, da so vsa polj-

ska delavska strokovna društva politična. Nadalje je štel Poljakom v zlo, da poljske delavce, ki pristopajo v nemška društva, smatrajo za izdajavce. Konečno pa je zakon s tem opravičil, da je prinesel nemškim strankam, izvzemši katoliškemu centru in socialnim demokratom veliko političskega dobička! Lepa pruska morala!

Trezní ljudje pa sodijo, da bo tudi Prusija, oziroma nemška vlada prišla vendarle do spoznanja. Prišel bo gotovo čas, ko bo obžalovala, da je prelomila kraljevske besede in obljube, ki so jih dali Poljakom pradedje sedanjega vladarja, in tudi Viljemu II. bo žal, da je začel preganjati tiste Poljake, kojih voditelji so še na njegovem dvoru izpočetka igrali veliko vlogo. Za nas Slovane je pravzaprav le ugodno, ako bo to spoznanje prišlo kolikor mogoče pozno in bo pangermanstvu začela biti smrtna ura takrat, ko bo že vse zaigrano.

Državni zbor.

Dunaj, 25. jan. 1909.

Vmešavanje Italije v avstrijske razmere.

Poslanec »Slovenskega kluba« dr. Benkovič je interpeliral v današnji seji ministrskega predsednika in naučnega ministra glede na vmešavanje italijanskega zunanjega ministra Tittonija v vprašanje italijanskega vseučilišča. Interpelacija se sklicuje na oficizno izjavo »Tribune«, ki precizira Tittonijevo stališče glede na italijansko vseučiliško vprašanje in vpraša ministra, če hoče zavriniti vsako vmešavanje ptuje države z ozirom na italijansko vseučiliško vprašanje.

Jezikovno vprašanje na koroških in štajerskih železničnih progah.

Poslanec Grafenauer je interpeliral železniškega ministra glede na preziraje slovenščine na koroških in štajerskih železničnih progah.

Črni Vrh v državnem zboru.

Poslanec Gostinčar je interpeliral voditelja poljedelskega ministrstva z ozirom na oddajo lesa zasebnikom v Črnem Vrhu pri Idriji.

Proti Mažarom

je vložil Morsey interpelacijo o kateri govorimo na drugem mestu.

Nujni predlogi.

Zbornica nadaljuje nato razpravo o nujnih predlogih. Poslanec Choc utemeljuje nujnost svojega predloga, naj se takoj odstavi češki namestnik grof Coudenhove.

Nato utemeljuje grof Sternberg svoj nujni predlog, ki zahteva, naj se prepove vsako nošenje barv. Sternberg poda zgodovinsko sliko o razvoju šolstva iz najstarejših časov do sedanje dobe. Sodi, da so obdržala vseučilišča svoj srednjeveški značaj do danes in da srednjeveški privilegiji v dobi splošne volivne pravice niso upravičeni. Dijaške zveze v Avstriji so vzgajališča vseh demogoških izrodov. Dijaki politikujejo, profesorji so nevarni. Vladna slabost in onemoglost sta povzročili, da se nastopa z orožništvom in prekim sodom proti češkemu ljudstvu, ki proti izzivanju nemških buršev nastopa v upravičeni samoobrambi. Češki radikalec Lisy nato utemeljuje češko svoj nujni predlog glede na zatiranje čeških manjšin na severnovzhodnem Češkem.

Ptujski dogodki.

Poslanec Korošec je vložil nujen predlog glede na septembarske dogodke v Ptuj, Mariboru in v Celju. Nujni predlog zahteva, naj se dogodki preiščejo in krivci kaznujejo.

Seja je trajala od 3. popoldne do pol 8. zvečer.

Čehi napovedujejo obstrukcijo.

Čehi groze z obstrukcijo, če vlada ne prekliče odloka praškemu poštnemu ravnanstvu. Češki agrarci imajo pripravljenih že 25 nujnih predlogov.

Zbornica ima sejo jutri in v petek. Ostale dni zborujejo odseki.

JUSTH.

Justh — predsednik ogrske poslanske zbornice — stoji zdaj v ospredju ogrske politike. Justh je zanimiva osebnost, morda eden najpoštenjših ogrskih politikov, bogat, na vse strani neodvisen in od nekdaj zvest pristaš košutovske stranke, ne da bi kedaj presedlal na vladno stran. Mož pa je zelo enostranski in trmast ter je večinoma bil v opoziciji. Za vlado ni, posebno na gospodarska vprašanja se prav nič ne razume, ampak drži le krčevito svoje neodvisnostne principe. Kot vo-

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M.
(Dalje.)

»O tem ne rečem ničesar, da si v naših rokah,« je nadaljeval Silver, »akoravno si v resnici tukaj in zanesi se na to. Jaz sem za to, da se izlepa dogovorimo; nikdar nisem videl, da bi grožnje imele dober uspeh. Ako ti služba ugaja, svobodno lahko odgovoriš ne — svobodno in dobrodošlo, tovariš, in preklicano, ako more kdo drugi lepše govoriti!«

»Torej naj odgovorim,« sem vprašal s tresočim glasom. Iz vsega tega porogljivega govorjenja sem moral spoznati, da mi je grozila smrt, in moja lica so žarela in moje srce je močno utripalo.

»Fante,« je rekel Silver, »nikdo te ne sili. Premisli si celo stvar. Nikdo izmed nas te ne priganja, tovariš; v tvoji družbi čas tako prijazno mine, vidiš.«

»No,« sem rekel nekoliko bolj pogumno, »ako mi je dano voliti, izjavljam, da imam pravico izvedeti, kaj in kako, in zakaj ste tukaj in kje so moji prijatelji.«

»Kaj in kako?« je ponavljal eden iz-

med roparjev in zamolklo godrnjal. »Srečen bi bil oni, ki bi to vedel.«

»Zapri svoja usta, dokler ne boš vprašan, prijatelj,« je strašno zavpil Silver nad tem govornikom. Nato pa je s svojim prejšnjim prijaznim glasom meni odgovoril: »Včeraj jutraj, gospod Hawkins,« je rekel, »za časa pasje straže (ob štirih do petih jutraj) je prišel dr. Live-sey z zastavo premirja. Rekel je: »No, morebiti smo ga pili in kozarec ali dva in eno zapeli. Nočem reči, da ne. Vsaj nikdo izmed nas ni pazil. Ko smo pa pogledali tja, grom in strela! stare ladje ni bilo več. Nikdar nisem videl tropo norcev tako nemumno gledati, in prepričan bodi, ako ti povem, da sem jaz gledal najbolj glupo. »No,« pravi zdravnik, »naredimo kupčijo?« In barantala sva, on in jaz, in tukaj smo sedaj: zaloga živeža, brandy, koča, lesa si v svoji prijaznosti dovolj nanosil. Kar se onih tiče, hodijo okoli, vendar ne vem, kje da so.«

In zopet je mirno potegnil svojo pipo. »In da ne boš mislil,« je nadaljeval, »da si tudi ti omenjen v pogodbi, evo njegovih poslednjih besedi, ki jih je spregovoril z nami: »Koliko vas je?« sem ga vprašal, »za pot?« »Štirje,« pravi. Štirje in eden izmed nas je ranjen. Kar se pa onega fanta tiče, ne vem, kje je, je dejal, in mi tudi prav nič ni mar. Do grla smo ga že sili. To so bile njegove poslednje besede.«

»Ali je to vse?«

»No, vse, kar moreš slišati od nas, moj sinko,« je odvrnil Silver.

»In sedaj naj izbiram?«

»In sedaj izberi, veruj mi,« je rekel Silver.

»No,« sem rekel, »jaz nisem tak norc, da ne bi vedel, kaj me čaka. In tudi ako me doleti najhujše, mi je zelo malo mar. Premnogo sem jih videl umreti, odkar sem se seznanil z vami. Vendar vam imam eno ali dve povedati,« sem rekel in sedaj sem bil že zelo razvnet, »in prvo je to: tukaj se nahajate sedaj v zelo slabem položaju; ladija izgubljena, zaklad izgubljen, možje izgubljeni; cela vaša kupčija je splavala po vodi; in ako hočete vedeti, kedo je to storil — jaz! Jaz sem bil v sodu za jabolka v oni noči, ko smo zagledali zemljo, in slišal sem vas, John in vas, Dick Johnson in Hands, ki leži sedaj na dnu morja, in preden je minula ena ura, sem povedal vse, kar ste se pogovarjali. In kar se tiče ladije, jaz sem bil, ki sem jo odrežal, in jaz sem bil, ki sem pobil mornarje, ki so se nahajali na njej, in jaz sem bil, ki sem pripeljal ladijo tja, kjer je ne boste več videli, niti eden izmed vas. Jaz imam pravico smejeti se, jaz sem imel pri vsem tem opraviti največ od začetka! In bojim se vas kakor muhe. Ubijte me, ako vam drago, ali mi pa prizanesite. In samo še eno

vam povem in nič več: ako mi prizanesete, naj bode pozabljeno, kar se je zgodilo, in ako bi utegnilo priti pred sodišče radi pomorskega roparstva, jaz vas rešim vse, kolikor bo le v moji moči. Na vas je, da izbirate. Umorite še enega in škodujte samim sebi, ali mi pa prizanesite in si obdržite pričo, ki vas bode pomagala rešiti vislic.«

Prenehal sem, kajti bil sem brez sape, da vam povem in v moje veliko začudenje se ni niti eden izmed njih ganil, temveč vsi so sedeli in debelo zrli v mene kakor ovce. Medtem pa sem jaz zopet začel:

»In sedaj, gospod Silver,« sem rekel, »jaz mislim, da ste tukaj vodja, in ako pride do najhujšega, se naadam, da ste tako prijazni, in bodele zdravniku povedali, kako sem se obnašal.«

»Si bom že zapomnil,« je rekel Silver s tako čudnim naglasom, da nisem mogel na noben način spoznati, ali se je rogal moji prošnji, ali pa je moj pogum nanj ugodno vplival.

»In jaz povem še eno,« je zavpil stari mornar z mahagonastim obrazom — Morgan po imenu — ki sem ga bil videl v gostilni Dolgega Johna na nabrežju v Bristolu, »on je bil, ki je spoznal Črnega psa!«

(Dalje.)

ditelj opozicije je bil vsigdar vladam nevaren.

Zadnji čas je Justh začel živahno in trdovratno propagirati idejo neodvisne ogrske banke. Vlada, zlasti Andrassy, je tej nameri iz gospodarskih vzrokov nasprotna. Tudi cesar noče o tej stvari nič slišati in prepušča zadevo eventualnemu sporazumu med obema vladama. Mažari pa bi stvar radi brez avstrijske vlade izvedli, oziroma bi radi kralja pregovorili, naj na avstrijsko vladu pritiska, da odneha. Pa ne bo šlo. Zato si je ogrska vlada izmislila, da bi kralja vnovič začeli pregovarjati, naj dovoli Mažarom vojaške koncesije, bančno vprašanje pa naj se odloži.

Justh, ki goni mažarske ministre na Dunaj, pa menda tudi s tem ni zadovoljen. On hoče na vsak način banko. Če dobi povrh še mažarsko armado, mu bo še ljubši. Razsodni politiki so baje na Justha, Holla in sodruge ogorčeni, ker uvidevajo, da bo izbruhnil nov konflikt med narodom in kraljem, katerega so pa Mažari že vajeni.

Justh je danes ob 11. uri pri cesarju v dvorjani. Baje bo cesarju svečano obljubil, da neodvisna stranka enkrat za vselej neha s svojimi pritožbami in zahtevami glede na armado (!), kralj naj samo dovoli tiste vojaške koncesije, ki jih je Andrassy sestavil, nadalje privoli vsaj v kartelno banko in konečno poveri vladu neodvisni stranki. Zahteve pač niso majhne, kakor se vidi.

Kaj bo Justh pri cesarju opravil, je dvomljivo.

PROTI MAŽAROM.

24. t. m. je vodstvo krščansko-socialne stranke na Dunaju sklenilo vložiti v zbornici interpelacijo glede na težnje Mažarov, armado pomažariti in raztrgati njeno enoto. Interpelacijo so podpisali Lueger in tovariši. Interpelacija je zelo zanimiva in temeljito sestavljena. Najprej se vojnemu ministru Schönauhu očita zahrbtnost, ker je na eni strani zagotavljal, da se z Mažari glede na armado ne bo pogajal, ne da bi obvestil preje avstrijskega parlamenta, na drugi pa se je z Mažari tajno pogajal in povzročil znani komunike. Interpelacija naglašja, da bi koncesije Mažarom pomenjale kršenje pogodbenega zakona, kajti § 5. tega zakona izrečno določa, da ima v skupnih zadevah odločevati tudi avstrijski parlament. Pomažarjenje armade pa ima tudi namen pomažariti nemažarske narodnosti. Interpelantje pozivljajo vladu, da merodajnim faktorjem naznani, da so brez avstrijskega parlamenta koncesije za Mažare izključene.

BALKAN.

Srbi žele avstrijske okupacije?

Iz Carigrada poročajo nekaterim listom, da bi velika večina srbskega prebivalstva okupacijo Srbije o strani Avstrije z veseljem pozdravila. Korupcija v Srbiji je velikanska. Značilno je, da so najvišji vojaški dostojanstveniki v momentu, ko se gre za obrambo domovine, poverili večino od skupščine za vojsko dovoljenega kredita. Državne finance so v slabem stanju, trgovina in obrt propadata, v notranjščini dežele se mori in pleši. Zdjaj ko je Avstrija anektirala Bosno in zaprla Srbiji za vedno dohod do morja, je za to kraljestvo, ki je od vseh strani obdano od samih sovražnikov, najboljša, če se združi z Avstrijo. V Srbiji je zlasti med trgovskimi krogi od nekdaj bila stranka, ki je — časih tudi zelo odkrito — združitev z Avstrijo smatrala za edino rešitev Srbije.

Med Srbi in Rusi v Carigradu — in sicer med odličnimi — se propagira ideja trializma. Hrvaška, Dalmacija, Bosna in Srbija naj bi se pod habsburškim žezlom združile v jugoslovansko neodvisno skupino. Angleži se silno boje, da se ne bi Avstrija in Nemčija s Turčijo v svrhu okupacije Srbije zvezali in bi se na ta način ustanovila balkanska federacija pod vodstvom avstrijske monarhije. V interesu Turčije je namreč, da Srbija pripade Avstriji, ker bi s tem bila odstranjena nevarnost srbskih puntov v Novipazarju in Makedoniji. Naposled pa bi okupacija Srbije od strani Avstrije storila za vedno konec nesrečnemu krvnemu sovraštvu med Karagiorgjevičem in Obrenoviči, ki je za Srbijo pogubonosno. Saj je javna tajnost, da se protizarotniki v Srbiji pripravljajo na maščevanje. »Otačbina« n. pr. poroča, da kralja Petra podnevu in ponoči stražijo in da živi v vednem strahu, da ga ne umore.

BOLGARSKA MOBILIZACIJA.

Bolgarija je upoklicala rezervnike pod orožje, kar je enako mobilizaciji. Storila je Bolgarija to za to, ker je koncentrirala Turčija ob reki Ardi več oddelkov strojnih pušk, da se polasti ozemlja, o katerem se

pierekata Turčija in Bolgarija, čegava last da je. Bolgarci so za vojsko zelo navdušeni. Dohajajo poročila, da so se že vršili boji med Turki in Bolgari in da sta bila ubita dva turška častnika. Bolgarski vojaški krogi izjavljajo, da mobilizacijski aparat izborna funkcionira. Diplomati sodijo mirno o položaju in trde, da Turčija ne namerava zahrbtno napasti Bolgarije. V Odrinu so se spili in spopadli Bolgari in Turki. Ubilih je bilo deset ranjenih pa več oseb. Od Bolgarije zahteva Turčija previsoko denarno odškodnino. Nemški poslanik je posredoval pri Turčiji, naj zniža zahtevano vsoto.

VISOKA PLIMA OB PACIFIKU.

Iz New Yorka poročajo pod včerajšnjim dnem, da je ob celi pacifiški obali razsajala visoka plima, ki se ji še ne ve za vzrok. V hipu so prepijavili valovi, visoki kakor hiše, obal in zagrnila mesta in vasi. Cele gozdove so izruvali in odnesli s seboj. Podrli so varnostne nasipe, razrušili ceste in železnice, da je ustavljen skoro ves promet. Ker so tudi brzjavne zveze razdelane, ni mogoče dobiti podrobnih podatkov. Bržkone pa je pri nesreči umrlo mnogo ljudi.

Znanost in umetnost.

Dva velika oratorijska koncerta

»Glasbene Matice«. Zvesta dosedanjim tradicijam priredi »Glasbena Matica« dne 3. in 4. februarja v veliki dvorani hotela »Union« dva velika oratorijska koncerta. Izvajal se bode obakrat svetovnoslavni Perosijev oratorij »Rojstvo Izveličarjevo«, za štiri soliste, mešan zbor in veliki orkester. Vseh sodelujočih bode 240. Don Lorenzo Perosi, mlad laški duhovnik, je najznamenitejši izmed modernih oratorijskih kompozitov. Njegovo najslavnejše delo je baš »Rojstvo«. Izvajalo se je že po mnogih mestih z največjim uspehom, toda v Avstriji ga bo izvajala »Glasbena Matica« prva. Držeč se strogo evangelijskega poročila, predčuje nam slavnim umetnik božanski dogodek včlovečenja Kristusa-vega z nepopisno prisrčnostjo, pobožnostjo in navdušenostjo. Očividci pripovedujejo, ko se je izvajal oratorij v Vidmu na Laškem, da je občinstvo kar glasno ihtelo notranje ginjenosti. Skladba stoji sicer na vrhuncu glasbene umetnosti, ali vendar je lahko umljiva, ker je mojster Perosi znal poseči v globokine človeškega srca. Velik glasbeni užitek bodo torej imeli ne samo naobraženi glasbeniki, ampak vsakdo, čegar čustvovanje je dostopno blaženstvu prisrčne glasbe. Pripovedovalec (bariton) pripoveduje dogodek po svetem pismu. Nastopa Marija (sopran) in angel (tenor). — Kjerkoli naneso besede, uporabi jih umetnik v prekrasne slike, izražene od pevskega zbora, orkestra ali solistov, tako da tvori vse skupaj eno samo, divno-krasno zaokroženo celoto. Ni torej nič takozvanih samostojnih arij solistov in samostojnih zborovih nastopov. In to je ravno najznamenitejša posebnost tega umotvora. »Glasbena Matica« se ni strašila velikanskih stroškov, da le omogoči Slovencem redki glasbeni užitek, ki se ga more imeti le malokdaj in malokje. Na nas Slovencev pa je, da pridemo v kar največjem številu, da podpremo vzvišeno kulturno stremljenje »Glasbene Matice« in se enkrat v polni meri navžijemo glasbenih krasot prve vrste. Sedeži za vsak večer po 2, 3, 4, 5 in 6 K, stojišča po 1 K 20 v, za dijake po 60 v, se dobivajo pri gr. Češarkovi v Šelenburgovih ulicah. Zeleti je, da bi si sl. občinstvo preskrbelo sedeže pred koncertoma. Ukrenilo se je, da bodo na desni in levi strani balkona v sredini kjer so, kakor so izkušnje pokazale najugodnejši prostori, ti prostori najdražji. Oratorij sestoji iz dveh delov ter se bodeta oba dela vsak večer v celoti izvajala.

— Perosijev oratorij je v umetnostnem oziru nova epohalna postojanka za »Glasbena Matice« in za slovenski narod. Hartman, Bossi, Perosi so svetle zvezde, ki se bleste na glasbenem obnebju in »Gl. Matica« nam je odkrila to obnebje. Z nekako nestrpnostjo pričakujemo proizvajanja krasnega dela in imamo le to željo, da privo v prvostolnico vsi ljubitelji glasbe kranjske in sorodnih dežel. Troški so velikanski, zategadelj bodi nam sveta dolžnost, da obakrat napolnimo dvorano Uniona do zadnjega kotička. V vseh društvih, zlasti izobraževalnih, se goji glasba; pridite torej, ljubitelji glasbe in nasrkaite se krasote religiozne glasbe. Skušnje se vrše dan za dnevom in sicer vsaka stroka zase. Sodelovalo bode 192 pevcev in pevki ter orkester 48 mož. V kratkem izide list s življenjem Perosija, zgodovino oratorija, analizo pričujočega dela in drugih podrobnosti. Čimbolj poučen in pripravljen prihajam k oratoriju, tem večji užitek mi je zasiguran.

»Velik moment.« O tej knjižici, ki je bila ravnokar razposlana, prihajajo

jako laskava poročila z željo, naj se knjižica razširi kolikor mogoče med ljudstvo. Par gospodov jo je naročilo po 50 in 100 izvodov za med ljudstvo. »Posebno za Štajersko, Koroško in Gorico — tako se piše uredništvu »Slovenca« — je brošura primerna in potrebna, kjer imajo celo duhovniki tako napačne pojme o »kranjskem prepiru«. Naj bi jo v roke dobilo posebno učiteljstvo in mladina. Polna plemenite samozvesti in prave ljubezni do naroda mora knjižica vneti mlade ljudi za stvar in za stranko. Tudi sovražnik naj jo dobi v roke, da mu bo izpraševala vest, nam pa dajala pogum za bodočnost.« Nekdo meni, naj se pošlje gotovo tudi baronu Heinu na Dunaj, ki se ga brošura tudi nakratko s potrebnim respektom spominja. — Naznanjamo, da je knjižica na razpolago za enkrat le še nekaj stotin izvodov, ko bi pa rodoljubni gospodje mislili, da more kaj koristiti, ako se razširi med množico, posebno po periferiji slovenski, kjer se na Kranjskem ravnokar končani boj še ljuto bije, naj blagovole sporočiti »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani, ki jo razpošilja. In ako jo bodo želeli imeti, se bo poskrbelo, da jo bodo dobili.

Lebensweisheit des Seelsorgers für Pfarrhaus und Gemeinde vom Standpunkte der priesterlichen Vollkommenheit. Dülmen. Splošno hvaljeno delo. Piše kratko, stvarno, z velikim poznavanjem življenja in življenjsko izkušnjo. Prvi del je splošen — kako sledi duhovnik v vsem svojemu vzoru, Kristusu, drugi, kakšno bodei vedenje duhovnikov med seboj in v domačem župnišču, tretji obravnava razmerje med duhovnikom in farani, društvi itd. Iz te knjige bo vsak dušni pastir veliko posnel za svoje življenje in delovanje. Cena 2 K 88 h. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Propädeutik der Psychiatrie für Theologen und Pädagogen. Dr. H. Schlöss, Direktor der Irrenanstalt Steinhof bei Wien. 1908. Zelo važna knjiga za dušne pastirje in od pisatelja namenjena in prirejena nalašč za teologe in učitelje. Pisatelj opisuje znake norosti, njih najrazličnejše vrste, melanholijo, manijo, hysterijo, božastnost, pijansko norost itd. itd., pojasnjuje z natančno podobo bolesti, kar pa je glavno, navaja, kako treba postopati s temi nesrečneži, kod jih prijeti, kako nanje vplivati, ako se hoče doseči kak uspeh. Cena 3 K. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Kupijo se vsi zvezki A. Kalanovih povesti, ki so izšle pred več leti kot ponatis iz »Domoljuba«. — Kdor ima posamezne, ali še bolje, vse zvezke teh povesti, prosimo, da jih odstopi »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani, ker se bo priredila nova izdaja. Denar pošljemo takoj po prejemu knjižic.

Dnevne novice.

+ Kmečki stanovski shod — starostno zavarovanje. Glede na ogromno število priglašanih udeležencev je nemogoče shod izvršiti po določenem načrtu, skupno v enem samem dnevu. Priglasilo se je toliko udeležencev, da bi niti vsi v dvorano ne mogli. Vsled tega se mora načrt shoda v toliko spremeniti, da se shodi časovno in krajevno razdele. To nedejše se vrši shod samo za sodne okraje Ljubljana, Vrhnika, Kamnik in Brdo, dan in kraj za zborovan'a drugih okrajev se še določi. Razposlane vstopnice naj se shranijo, ker imajo popolno veljavo za udeležbo, kadar pride dotični okraj na vrsto. Za nedeljski shod veljajo sedaj vstopnice samo za udeležbo iz kamniškega in ljubljanskega okr. glavarstva. Dnevi in kraji shodov za druge okraje se pravočasno naznanijo v »Slovenca« in »Domoljubu« in se bodo vršili kakor hitro mogoče. Časa je dovolj, ker ni govora, da bi zadeva prišla v odločitev pred dvema letoma. (Glej telefonično poročilo.)

+ Volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Pod tem naslovom povdarja včerajšnji »Sl. Narod«, da se vrši boj njegove stranke, proti »klerikalcem« in Nemcem. Piše tudi, da bo še dovolj časa za rekriminacije in popis, zanimivih kompromisnih pogajanjih, ali bolje rečeno: zavlačevanja, ki so ga namenoma vprizarjali »klerikalci«. Povdarja tudi, da je liberalna stranka ponudila klerikalcem tak dogovor, da bi v spodnjih dveh kategorijah dobila vsaka stranka po polovico mandatov. Prišavlja »Sl. Narod«, da je to gotovo lojalna ponudba. Tudi za nas bo še čas, da se bo o lojalnosti ponudenega kompromisa govorilo. Konstatiramo danes, da bo treba voliti 15 svetnikov. Gospodje okrog »Sl. Naroda« imajo že sedaj lepo število svetnikov v trgovski in obrtni zbornici. »Narod« sam pripozna, da tista lojalna ponudba obstoji samo v tem, da so ponudili, kakor pravi »klerikalcem« v spodnjih raz-

redih polovico mandatov. Ne pove pa števila. V spodnjih razredih bo voliti šest članov v trgovsko in obrtno zbornico in od teh šestih članov so ponudili najprvo dva, potem pa primaknili še enega, tako, da bi »S. L. S.« imela tri mandate, liberalci pa tri. Seveda v veliki in srednji trgovini v prvi in v drugi obrtni kategoriji naj bi pa pristali »S. L. S.« ponižno volili liberalce. To je bila tista lojalnost, s katero hoče »Sl. Narod« delati reklamo za svoje liberalne kandidate. Mi smo si tukaj mislili, da iz cele stvari ne bo veliko, kajti odkrito povedano: trije mandati v dveh spodnjih kategorijah so premalo in če ni boljšega, potem na gospodje okrog »Slov. Naroda« in pa pisec notice iz trg. in obrt. zbornice ohranijo še tiste tri mandate. Ako bi bili gospodje ponudili vsaj pet mandatov, potem bi se bilo lahko govorilo. Mi kompromisa nismo pretrgali. Upali smo in upamo še danes, da gospodje stavijo pametnejše predloge. »Narod« v drugi notici izraža tudi strah, da če bi klerikalci zmagali v dveh kategorijah, da bi Nemci igrali vlogo jezika na telnici. Gospodje, ki ste tako spravljivi, upamo, da bo kaj takega nemogoče, saj ne mislite predlagati kakih predlogov, s katerimi bi uničevali klerikalnega zmaja. Mi poznamo položaj in vemo, da so koristi »klerikalnega« trgovca in obrtnika ravno iste, kakor liberalnega. Zato bi se pa bilo spodobilo, da bi bili liberalci prišli z nekoliko boljšimi, koncilijantnimi predlogi. Vse drugo bi se pa dalo tudi urediti in tudi s tistimi gospodi, kateri hrepene po višjih pa praktičnih — časteh. Boj sta pa, kakor rečeno, pričela »Slov. Narod« in predsednik Lenarčič.

+ Glasovnice za volitev v trgovsko in obrtno zbornico še sedaj niso nekateri gospodje zaupniki poslali. Prosimo nujno, naj gospodje zaupniki in sploh somišljeniki takoj pošljejo glasovnice ekspresno po pošti na naslov: Ivan Kregar, pasar v Ljubljani. Opomnimo, da se vrši volitev ta četrtek, t. j. 28. t. m. in je mogoče pri volivni komisiji samo do tretje ure popoldne oddati glasovnice.

+ Impertinenca. Glasilo štajerskih pristašev narodno - napredne stranke »Narodni dnevnik« je objavil dne 21. t. m. pod zaglavjem: »Laib. Zeitg.« zagovarja kranjsko šparkaso. Stališče klerikalcev do kr. šparkase — brzojavko iz Ljubljane, ki slove:

»Današnja »Laibacher Zeitung« na dolgo in široko zagovarja kranjsko šparkaso proti izvajanjem poslanca dr. Oražna v kranjskem deželnem zboru. Ravnateljstvo zatrjuje, da ni res, da je kranjska šparkasa blizu propada. Vidi se pa, da je Oražnov govor zadel Nemce v živo. Sicer jim pa že gredo na pomoč kranjski klerikalci. To se vidi iz dejstva, da so klerikalci opustili namero ustanoviti »Občinsko hranilnico« za celo deželo v Ljubljani, katera bi iztrgala kr. šparkasi zlasti cerkveni denar. Ustanovitvi te hranilnice se je baje najbolj upiral dr. Šusteršič, kateri se boji za »Ljudsko posojilnico«, ki je njegova najboljša materialna in politična opora.«

To kar piše »Narodni dnevnik« je čisto navadna impertinenca, kar smo že v soboto povedali. Drugače se tako hinavsko sumničenje ne more označiti. Ravno nasprotno je res, kakor kar piše »Narodni dnevnik«. Dr. Šusteršič je pozitivno sodeloval pri ustanavljanju »Občinske hranilnice«. Ne vemo ali je večja neumnost ali pa zlobnost pisca — gotovo pa ima velikansko zaupnost v neumnost čitateljev. — Poznamo vir te impertinenca in bomo, če ne neha, brezpogojno udarili po njem. Sedež je Ljubljana, kjer izvestna klika svojega gnolja ne more več odkladati, zato ga pošilja v umazani »Narodni dnevnik« ki bo pa v tem gnolju v doglednem času poginil.

+ Italijansko vseučiliško vprašanje. »Corriere della sera« objavlja članek ministra Luzzatta, ki izvaja, da pomenja katastrofa v južni Italiji za laško kraljestvo izgubljeno bitko, v kateri je bila rešena le narodna čast. Dostojno je, zadane globoke rane molče zaceliti. Razlogi, da živi Italija z Avstrijo v dobrih odnosih, pretehtajo tudi pomisleke. Hrupne izjave bi obtežkočile položaj avstrij. Italijanom in bi sledili novi zapletljaji. Italija se more zbrati in ojekleniti svoje moči; kar bo Italijanom onstran meje bolj koristilo kakor pa brezplodne demonstracije in vzburljivi uvodniki. Italijansko ljudstvo se mora odvrniti od zunanje politike in misliti, da si izpopolni lastno hišo. Barzilaj pa objavlja v »Giornale d' Italia« dopis, v katerem piše, da pretresa vseučiliško vprašanje vsa italijanska srca. Odpoved Avstrije pomenja, da se je zamudilo dati položaju normalen profil. Barzilaj pripomni, da je Tittoni nasproti Aehrenthalu izjavil, da ostane minister le, če se zadovoljivo reši vseučiliško vprašanje. »Tageblatt« poroča, da glede na italijansko vseučiliško vprašanje po-

sreduje med Avstrijo in Italijo Nemčija; kar sicer dementirajo, a tako, da še bolj potrjuje, kar piše »Tageblatt«.

— **Srebrno poroko** obhajata 27. t. m. brzojavni poduradnik na južni železnici v Trstu Jakob Pavčič in soproga mu Marija. Na innoga leta!

— **Uredništvo »Cerkvenega Glasbenika«**. Uredništvo priloge »Cerkvenega Glasbenika« je prevzel g. Stanko Premrl.

— **Nagla smrt**. V Postojni je nagloma umrl c. kr. poštar g. Vodopivec Anton. Zvečer je bil še popolnoma zdrav, v jutro 25. t. m. ga je pa zadela kap.

— **Osrednje društvo c. kr. poštarjev in poštinih odpravnikov** vse svoje člane uljudno prosi, da se mnogoštevilno udeležijo pogreba, preminolega člana in večletnega blagajnika g. c. kr. poštarja Antona Vodopivca, kateri se vrši dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne v Postojni.

— **Na blejskem jezeru** bo v sredo dne 3. februarja, na god sv. Blaža navadni shod. Vsako leto pridejo v obilnem številu od blizu in daleč častilci sv. Blaža na otok prosit tega svetnika za odvrnitev vrtnih bolezni. To je edini shod na jezeru, da se pride lahko do cerkve — peš, brez čolna.

— **»Veliki« protestni shod »Patrie« v Trstu**, ki ga je to društvo sklicalo za nedeljo in za katerega so laški listi bobnali na vse pretege nekoliko dni, je končal z velikanskim fiasko. Na shod je namreč prišlo v »Filarmonica« s policijskim komisarjem vred celih 173 oseb, vsled česar so shod odnesli. Shod je bil sklican v protest proti sedežu laške univerze na Dunaju ter se imelo resolvirati za »Trieste o nulla«. In prišlo je res — nulla!! Vidi se, da italijansko - liberalna stranka nima več zaslombe v ljudstvu. To boji v pouk tudi vladi, ki se daje tolikokrat plašiti od krika te stranke.

— **Za »Slov. kršč. soc. zvezo«** so darovali: preč. g. knezoškof dr. Anton B. Jaglič 10 K, preč. g. generalni vikar Flis 50 kron, Ivan Babnik, predsednik »Gospodarske zveze«, 5 K. Hvala! Prosimo lepo nadaljnjih darov za prepotrebno našo izobraževalno organizacijo!

— **Cerkven pogreb v Ricmanjih**. Po šestih letih je bil 22. t. m. popoldne v Ricmanjih zopet enkrat cerkven pogreb. Umrla je namreč v Logu h. št. 34 štiri in pol letna Marija Valentič in na željo njene matere je prišel ricmanjski župni upravitelj Jakob Ukmar iz Trsta ter pokopal otroka po cerkvenem obredu na ricmanjsko pokopališče.

— **Pravda proti srbskim »veleizdajalcem«**. Branitelji veleizdaje obtoženih Srbov so že vložili svoje ugovore proti obtožnici. — Včeraj je imel srbski pravoslavni sabor v Kralovcih odborovo sejo, ki se je bavila z obtožnico zagrebskega državnega pravdnika, ki spravlja tudi pravoslavno cerkev in srbske šole v zvezo z veleizdajo.

— **Kranjica umrla na potovanju**. V čaklnici državnega koldvora v Zagrebu je 23. t. m. vsled kapi umrla Roza Malerič iz Črnomlja. Potovala je k sorodnikom v Sarajevo.

— **Sarah Bernhardt** ni v Zagrebu prav nič ugajala. Stara je postala; noge jo še komaj držijo. Občinstvo je za drag denar občudovalo kuriozitetu. Umetniško ni podala nič novega. Iz Zagreba se je odpeljala gostovat v Trst.

— **Redek slučaj**. V nedeljo 24. jan., so bili v župniji Blagovica samo v eni hiši štirje bolniki prevideni. Ležijo gospodar, gospodinja, en fant in ena dekle.

— **Samoumori na Opčinah**. V nedeljo se je v Malalanovi krčmi na Opčinah vpričo gostov, ki so z njim sedeli pri isti mizi, ustrelil Rudolf Wasseck, zapustivši v Rojano ženo, od katere je živel od prošlega novembra ločeno. Zapustil je list, naj se ženo obvesti in ga pokopljejo poleg staršev, ki sta se oba zastrupila.

— **Neredi na poštnem uradu v Dutovljah**. Poštni komisar, ki je pregledoval te dni poštni urad v Dutovljah, je prišel na primanjkljaj 2000 K. Poštna upraviteljica Počkal, žena umirovljenega orožnika, ki je krčmar v Dutovljah, je bila vsled tega za sedaj odstranjena in na njeno mesto je prišla gdč. Gabrijela Lenasi.

— **Amerikanski Slovenci** so si ustanovili v Čikagi »Slovensko hranilnico in posojilnico«.

— **Ponesrečili v tužini**. V Forest City, Pa., v Ameriki, je v premogovniku ubilo Slovenca Franceta Krušnika iz Moravč. — V Steeltonu, Pa., so pripeljali v bolnišnico Martina Bajuka, katerega je nevarno pritisnila kara.

— **Požar v čistilnici petroleja v Oršavi** še ni pogašen. Dosedaj je zgorelo 100 vagonov parafina in 80 vagonov surovega petroleja. Vsi dragoceni stroji so uničeni. Sreča v nesreči je, da so rešili skladišče bencina. Če bi prišel ogenj do njega, bi

bila katastrofa neizogibna. Dosedanja škoda znaša več milijonov kron.

— **Tragičen konec dveh vojakov v Bosni**. Včeraj opoldne so pri Han Podvaganja na cesti iz Bčelobrdja v Dobruno, okraj Više grad, našli dva ubita vojaka, ki sta patrolirala. Preiskava je dokazala, da je vojak Kakač ubil svojega tovariša Bilerja in se potem ustrelil. Vojaka sta pripadala 86. pešpolku.

Ljubljanske novice.

lj Shod S. S. C. I. za ljubljansko mestno duhovščino bo jutri, v sredo, 27. t. m., v dvorani sv. Jožefa ob pol 6. uri zvečer. Na dnevnem redu je poročilo o cerkvenih razmerah v Ljubljani.

lj V socialnem kurzu S. K. S. Z. bo v četrtek na dnevnem redu: Razvoj socialne demokracije v Nemčiji in Avstriji. Pristop je vsakomur prost.

lj Kdo je pozval vojaštvo? Včerajšnji »Slovenski Narod« objavlja v neuredniškem delu pod črto za brzojavkami »Poslano« župana Hribarja z uredniško pripombo: »Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon«. Hribarjevo »Poslano« slove: »Uradni list »Laibacher Zeitung« je priobčila v svoji 16. številki z dne 21. t. m. nekaj pripomenj k mojemu govoru v zadnji seji občinskega sveta. K tem pripomnim čutim se dolžnega podati naslednja pojasnila: 1. Gled pogovora z gospodom policijskim svetnikom Wratschkom vztrajam pri tem, kar sem povedal. Uradno poročilo, spisano 17 dni kasneje, ne more za presojo stvari biti merodajno. — 2. Kar si tiče pridodaje mestne policijske straže orožniškim patroljam, priznam, da sem se zmotil glede datuma. Dokaj dolgotrajno moral sem se za mešane patrolje zavzemati meseca maja 1907. leta, ko se je v prvič pod sedanjim gospodom deželnim predsednikom rabilo na ulicah orožništvo. Pomoto, ki se mi je vrnila, obžalujem: ne more se mi pa preveč šteti v greh, ako se pomisli, da sem ravno v usodepolnih dneh meseca septembra imel vsak dan celo vrsto razburljivih konferenc in važnih pogovorov. — 3. Dne 19. septembra sem bil skoro neprestano pri telefonu. Ko bi me kdo danes vprašal, s kom in o čem sem govoril telefonično, ne mogel bi se ga spominjati. In tako se tudi telefoničnega pogovora z deželnim predstvom glede zastraženja kazine po vojaštvu prav nič ne spominjam. Ker pa to trdi gospod deželni predsednik in ker sem v popoldanskem ustnem pogovoru isti predlog stavil, ne dvomim, da se je med ostalimi telefoničnimi pogovori vršil tudi ta. To pa seveda prav nič ne izpreminja mojih navedb, kakšen povod sem imel predlagati uporabo vojaštva samo pred kazino. V Ljubljani, 25. januarja 1909. Ivan Hribar.

— Nas ne zanima, zakaj »Solvanski Narod« ni objavil »Poslanega« župana, drž. poslanca in načelnika narodno-napredne stranke Ivana Hribarja v uredniškem delu, kakor tudi ne, zakaj je pristavilo uredništvo »Slovenskega Naroda« pripombo: »Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.« Če to pribijemo: župan prizna v svojem »Poslanem«, da se je zmotil, ka rse tiče pridodaje mestne policijske straže orožniškim patroljam. Važno pa je, da izjavlja župan: »ne dvomim, da se je med ostalimi telefoničnimi pogovori vršil tudi ta«, namreč tisti, v katerem je predlagal župan za 19. september uporabo vojaštva ali kakor župan pravi »glede zastraženja kazine.« V ekspoziciji, ki ga je podal v občinskem svetu, je rekel Hribar, da se on pogovora veliko bolje spominja, nego deželni predsednik, ki se je slovenščine učil samo zaradi kariere, medtem, ko je on — Hribar — »mile zvoke slovenskega jezika v nežni mladosti srkal iz ust svoje matere.« V včerajšnjem »Poslanem« pa pravi župan: »Ko bi me kdo danes vprašal, s kom in o čem sem govoril telefonično, ne mogel bi se ga spominjati.« Dejstvo ostane pribito, da je predlagal župan Hribar 19. septembra uporabo vojaštva. Z županovim »Poslanim« v »Slovenskem Narodu« pa izgube tudi vso vrednost izvajanja »Našega Lista« s 23. t. m., ki piše v uvodniku »September v deželnem zboru« o Schwarzwovi izjavi: »Izjava glede vojaške asistencije se je tako glasila, kakor bi župan Hribar 19. septembra sam zahteval vojaško asistenco in je ta pasus iz govora deželnega predsednika napravil na zbornico tak vtis, da je takorekoč Hribar kriv, da se je pozvalo vojaštvo in da je prišlo do krvoprelitja 20. septembra.« Na to trdi »Naš List«, da sta to hitro pograbil Hribarjeva dobra prijatelja dr. Šusteršič in baron Schwegel, da sta malo blata vrgla na zaslužnega ljubljanskega župana. Po pravljamo »Naš List« v toliko, da ni dr. Šusteršič vrgel prav nič blata na Hribarja, marveč ga je celo izgovarjal, da je bil tako razburjen. Znano nam je, da vodilni mo-

žje narodno-napredne stranke sami odkrito priznavajo, da ko bi se bilo odločno nastopilo 18. septembra, bi ne bilo prišlo tako daleč, da bi bila rdečila slovenska kri ljubljansko zemljo. Nekaj drugega je pa, kar je pisal »Naš List«, da je radi tega prišlo tako daleč (namreč do strelav), ker se deželni predsednik ni prav nič zmenil za to, da je župan tukaj. Mi to konstatiramo z žalostjo, in ne verujemo »Našemu Listu«, da bi bil župan tako malenkosten, kakor piše »Naš List«, o katerem se trdi, da je Hribarjevo glasilo. Vsa zadeva je zdaj precej jasna. Deželnemu predsedniku se je z včerajšnjim »Poslanim« Hribar umaknil malone na celi črti. Želeli bi pojasnila če je po »Slovenskem Gospodarju« objavljena vest resnična, da je Hribar, ko je zahteval vojaštva, tudi dostavil, da bodo dne 19. septembra delavci dobili plačo, vsled koje si bodo lahko privoščili pijačo in torej še bolj burno nastopili?

lj **Gostilničarski tečaj** v Ljubljani, ki se sedaj že nad 14 dni vrši v »Narodnem Domu«, je v polnem tiru in kaže najboljši uspeh. Kuhinjski šef, gospod Horneck, je v kuhinji izvršil še celo vrsto obednih redov in dokazal, da se da z enostavnimi sredstvi pripraviti izborni obed. Svoj čas hočemo objaviti seznam nekaterih menuev, ki jih bomo dobili poleti lahko že v različnih gostilnah na Gorenjskem. Nauk o serviranju je že skoraj dokončan. Poučuje se namreč na podlagi slavne strokovne knjige ravnatelja dunajske gostilničarske šole gospoda Hessa. Ta knjiga se bo, kakor čujemo, v kratkem predložila v slovenščino. Ravnatelj »Grand hotela Union«, g. Govekar, poučuje praktično knjigovodstvo, vinski nadzornik gospod Gombač predava o kletarstvu z vinom ter bode z udeleženkami napravil tudi izlet v Šiško, da si ogledajo vzorno klet g. Zajca. Zdravnik g. dr. Rus prične te dni kratko predavanje o gostilničarskem zdravoslovju. Najvažnejše pa je, da pride sredi tega tedna v Ljubljano g. dr. Wichmann, ravnatelj dunajskega preiskovališča za pivo, ki bo dal pojasnila o za nas velevažni stroki, t. j. o ravnanju s pivom. Tečaj se konča 4. februarja. Strokovni list promet in Gostilna« namerava opisati ves ta tečaj in tudi objaviti zanimive slike. Kakor čujemo, razstavijo se fotografije tega tečaja te dni v Ljubljani. V 22 gostilnah na Kranjskem se bode kazal dobrodejen vpliv tega tečaja.

lj **Spremembe pri Mestni hranilnici**. Notar Plantan je izstopil iz načelstva »Mestne hranilnice«, ravnatelj g. Anton Svetek pa je odložil ravnateljstvo.

lj **Goljuf**. V Ljubljani je že dva meseca stanoval neki gospod, ki je izjavljaj, da je Bavarec in da bo kupil Friedlnovo restavracijo. Včeraj bi bil moral položiti denar, pa je izginil iz Ljubljane. Pred odhodom je pa opeharil g. Ranzingerja za 200 kron, neko uslužbenko pri Lloyd u pa za 600 K.

lj **Poročnik Müller**. Z ozirom na razne govorce po mestu o obsodbi poročnika Mayerja, se poroča, da ni obsojen Mayer, ampak oni poročnik Müller na osem tednov zapora, kateremu je na njegove arogance dal pouk trgovski pomočnik g. A. Bučar.

lj **Alkoholizirja**. Danes popoldne je našel policijski stražnik na Zaloški cesti 47letno delavko Marijo Gutnikovo iz Borovnice, katera se je bila tako napila žganja, da je obležala v snegu in bi bila gotovo zmrznila, ako bi ne bilo še pravočasne pomoči. Stražnik jo je spravil v veliko težavo v stražnico. Jeruška obozvateljica je imela še pri sebi pol litra žganja. Menda je res ni strasti čez žganjarsko.

Fačado pri svoji novi hiši bo dal izvršiti po prenaterejenem načrtu posestnik Fr. Kavčič na Privozu.

Vulkan Etna je pričel bruhati. V okolici vulkana se čuje podzemsko bobnenje. Prebivalstvo je v velikem strahu.

Vihar na severnem morju. Iz Hamburga poročajo, da razsaja na Severnem morju tak vihar, da je ves promet vstavljen. Štirideset parnikov moralo se je z visokega morja povrniti v razne luke.

Telefonska in brzojavna poročila.

»SLOVENSKI KLUB« IN KMEČKO ZAVAROVANJE.

Dunaj, 26. jan. »Slovenski klub« je sklenil, da se glede kmečkega zavarovanja ne odloči preje, nego ko so izrekli svoje mnenje kmetje iz cele dežele. Vsled tega sta tudi člana odseka za socialno zavarovanje dr. Krek in Gostinčar odložila svoje mandate, to je, izstopila sta iz odseka ker se nočeta vezati na nobeno stran, dokler kmetje iz cele dežele ne izreko svojega mnenja. Za »Slovenski klub« je merodajno mnenje kmetov in če se ti izreko zoper kmečko zavarovanje, potem bo cel »Slovenski klub« kot en mož nastopil proti. Prihodnji ponedeljek se bo po-

svetoval izvršilni odbor S. L. S. o porazdelitvi časa in okrajev za nadaljne shode. Ponavljamo: že poslana vabila naj se shranijo, ker bodo imela veljavo, ko pridejo dotični okraji s shodi na vrsto.

PRINC HOHENLOHE PRIHODNJI MINISTRSKI PREDSEDNIK?

Dunaj, 26. jan. Poslanec Dobernig se je izjavil, da so dnevi Bienerthovega kabineta šteti. Jezikovni načrt bo njegovo zadnje delo. Bienerthov naslednik bo skoro gotovo sedanji cesarski namestnik v Trstu princ Hohenlohe.

POLOŽAJ V PARLAMENTU.

Dunaj, 26. jan. Položaj v parlamentu je vedno bolj nejasen. Ves dnevni red zapirajo nujni predlogi. Nemci delajo na nedelavnost parlamenta, ker upajo, da pride uradniško ministrstvo, ki bi s § 14 vladalo na korist Nemcev. Čehi so silno razburjeni, ker Nemci na Češkem s pomočjo vlade dosegajo narodno razdelitev administracij. Danes imajo vsi češki poslanci zborovanje, ker hočejo češki agrarci vložiti 27 nujnih predlogov. Med Čehi ne bo večine za to obstrukcijo. Slovenski nujni predlogi pridejo jutri na vrsto.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 26. jan. Državna zbornica je danes nadaljevala debato o nujnih predlogih. Singer je utemeljeval svoj predlog za ustanovitve komisij, ki bi reševale narodne prepire in izjavljaj, da velike gospodarske in politične naloge čakajo rešitve, a se ne morejo rešiti, ker jih zavirajo narodnostni prepri. Njegov predlog da hoče parlament pripraviti do resnega dela.

SLOVANSKO SREDIŠČE.

Dunaj, 26. jan. Danes se je »konstituiralo« Slovansko središče, v katerem so slovenski in hrvaški poslanci, češki katoliškonarodni poslanci in Starorosini. Za načelnika je izvoljen poslanec Ivčević, za prvega podpredsednika dr. Šusteršič, drugo podpredsedniško mesto je prepuščeno Čehom.

PRAŠKA TRGOVSKA ZBORNICA.

Praga, 26. jan. Na dnevnem redu včerajšnje plenarne seje praške trgovske in obrtne zbornice, so bile volitve predsednika in članov raznih odsekov. Pred sejo je svetnik Sobotka v imenu Nemcev protestiral, ker je predsedstvo zbornice dvakrat posredovalo pri vladi, da bi prepovedala »bumel« nemških buršev na Prikopih. Izjavil je, da je predsedstvo s tem pokazalo sovraštvo do Nemcev, vsled česar bodo Nemci glasovali proti zopetni izvolitvi predsednika Rívnača in zahtevajo zastopstvo v predsedstvu. Predsednik Rívnač je odgovoril, da je posredoval v korist čeških in nemških trgovcev na Prikopih, ki so vsled izgrediv trpeli veliko škodo. Proti zastopstvu Nemcev v predsedstvu da osebno ni bil nikdar; zdaj pa, ko Nemci tako kruto zatirajo češke manjšine, bi se Čehom ves svet smejal, če bi dovolil Nemcem zastopnika v predsedstvu. Za predsednika je nato bil izvoljen z vsemi češkimi glasovi zopet Rívnač. V odseke so bili izvoljeni Čehi in Nemci, ki sta jih obe stranki predlagali.

JUSTH PRI CESARIU.

Dunaj, 26. jan. Justh je bil danes dolgo časa pri cesarju. O uspehu svoje avdijske ni hotel nič povedati. Prišel je tudi v državni zbor, kjer sta se z Weiskirchnerjem skupno fotografirala.

ANGLIJA IZPREMENI SVOJE STALIŠČE?

London, 26. jan. Značilno je, da vsi tukajšnji listi kot komentar k govoru sir Greya pišejo silno prijazno o Avstriji ter žele, da bi se vpostavilo prejšnjo prijateljsko razmerje.

PRED VOJSKO? — BOLGARSKO SOBRANJE ODOBRUJE POSTOPANJE VLADE.

Sofija, 26. jan. V sobranju je minister za zunanje zadeve, general Paprikov, izjavil, da Bolgarija, kljub temu, da je poklicala k vajah rezervnike 8. divizije v Stari Zagori, zasleduje slejkoprej miroljubno politiko. Vpoklicanje vojaštva ima zgolj namen obvarovati Bolgarijo pred vsako eventualnostjo. Pogajanja s Turčijo so se namreč vsled negotovega odgovora turške vlade ustavila, v Turčiji pa se je sprožila misel, da bi se turško-bolgarska meja regulirala v tem smislu, da bi Bolgarija odstopila del svojega južnega teritorija. Ker je obenem Turčija začela ojačevati 2. armadni zbor v Drinopolju, je bolgarska vlada ojačila 8. divizijo ob meji, ne da bi s tem zapustila poti miroljubnosti. Skupščina je ministrov izjavo odobrila.

Sofija, 26. jan. Vojno ministrstvo je odredilo vse potrebno, da se zámore mobilizirati vsa bolgarska armada. Turškim uradnikom vzhodne železnice je vlada velela, da morajo v 24 urah zapustiti svoja stanovanja.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za prevažanje mrličev po jako nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri
FRANC VIDALI-JU,
Prešernove ulice, Ljubljana.

JOSIP TURK
lastnik prvega slovenskega
pogrebnega zavoda

»Pasjeglavci«. Ker ravnokar umaza-
na kolportaža zopet vsiljuje ljudem po
mestu in deželi nek abotni roman, je pri-
merno, da opozorimo na dobro ljudsko
književnost, zlasti ker je na tem polju iz-
šla zopet noviteta. »Ljudska knjižnica«,
katera izhaja v zalogi »Katol. Bukvar-
ne«, nam je namreč podala zgodovinsko
povest prof. Jiraska: »Pasjeglavci«, ki
opisuje kmečki punt in boje kmetov za
svoje pravice na Češkem. Profesor Jira-
sek, katerega prištevajo Čehi svojim naj-
boljšim pisateljem, je ravno po »Pasje-
glavcih« zaslovel. Knjiga je vzeta iz pra-
vega kmečkega življenja, je zelo lepo
opremljena, in je tudi obširna, šteje nam-
reč blizu 500 strani. Vrh tega je knjigi pri-
dejanih na koncu več zanimivih, manjših
pripovedk iz Kristusovega življenja. V zve-
zi temu vsemu pa bo knjiga zelo poceni,
namreč nevezana samo eno krono, vezana
dve kroni, to pa le do konca meseca mar-
ca. Kdor bo knjigo zdaj takoj, ko je nazna-
njena, naročil in plačal tekom letošnje zime,
jo dobi po omenjeni nizki ceni, kdor
se pa šele po marcu oglasi, jo bo moral
plačati dražje po pravi knjigotrški ceni,
ki je več nego še enkrat višja kakor zni-
žana. To da smo postavili nizko ceno smo
zato storili, da zastavimo enkrat pot nič-
vrednim umazanijam, s katerimi hodijo
dobičkaželjni agentje od hiše do hiše in
skušajo ljudi preslepiti, da bi se naročili
nan'e. Navajati je treba naše ljudstvo, da
pokaže vrata kolporterju in vrže v peč
ničvredno kolportersko blago, katero iz-
haja po navadi v sešitkih po 20 vinarjev,
da se tako polagoma ljudem več denarja
izmolze. Nasproti pa naj si naroča naše
dobre spise in povesti, kakršni so »Pasje-
glavci«.

Vaša sapa

postaja veliko lažja, že po uporabi
prve doze SCOTT-ove emulzije in
in to olajšanje bo vsak dan večje.

Pristna le-
to znamko —
ribičem — kot
poročilo. Zna-
kom za skot-
tov način.

To je izkušnja tisoče-
rih tekem minulih 32 let.

SCOTT-ova emulzija

pomnoži čudovito sploš-
no moč. Tek in spanje
se povrmeta in zboljša
prebava.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vinar.

Dobi se v vseh lekarnah.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306-2 m. sred. zračni tlak 736-0 mm

Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
25 9. zveč.	745-4	- 7-9	sl. jug	sneg	
26 7. zjut.	45-0	- 8-1	brezvetr.	oblačno	1-9
2 2. pop	44-7	- 4-9	sl. jvzh.	.	

Srednja včerajšnja temp. — 10-2°, norm. — 2-1°.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 26 januarja.

Pšenica za april	12 80
Pšenica za oktober l. 1909.	10 93
Rž za april l. 1909.	10 09
Oves za april	8 63
Koruza za maj l. 1909	7 31

Efektiv: neizpr.

Prostovoljna javna dražba

v zapuščino dne 10. januarja 1909 v Križah pri Trziču umrlega župnika **g. Francoeta Porente** spadajočih premičnin kakor živine, voz, poljskega orodja, sene, slame in hišne oprave bo

dne 27. januarja ob 9. uri

v župnišču v Križah. Prodajalo se bo za cenilno vrednost proti gotovemu plačilu.
Kupci morajo kupljene reči takoj odnesti.

Slavnemu občinstvu, posebno pa pre-
častiti duhovščini in cerkvenim predstoj-
ništvom priporočam svojo dobro nrejeno
**podobarsko in pozla-
tarsko obrt**
v Wolfovih ulicah št. 1
nasproti frančiškanske cerkve
ter vsa v vso to stroko spadajoča dela
kot izdelovanje oltarjev, prižnic, taberna-
kljev itd. in zagotavlja kolikor možno umetno
in fino ter trpežno izdelavo po lastnih in
predloženih načrtih.
Cene zelo zmerne! Priznana dovršena dela!
466 Z odličnim spoštovanjem 52-43
Aleks. Götzl
podobar in pozlatar.

Zlato svetilnja: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj. kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo
Seydlin
Izdelovatelj
(9 Seydlin)
Ljubljana, Opital.-Stritar, ul. 7

Lepe bernhardinske pse

6 tednov stare, krasne barve,
dobri čuvaji ima po ugodni
ceni na prodaj **Peter**
Strel v Mokronogu
na Dolenjskem. 200 3 3

V najem se da mesca marca t. l.
za več časa v **Renčah**

lepa hiša

z vrtom in vinogradom okoli nje. Več pove
Marija Brumat v Renčah pri
Gorici. 194 3-3

Pristno, ce ustanovno
na pod. : leto :
platu 1860. 1860.
Šent Peterburške
GALOŠE
čevlji za sneg „Storm Slippers“.
2994 12-7
Vsak dan jih izdela
tovarna
60.000 parov!
Edini kontrahenti: **Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.**
Prodaja na drobno v vseh beljskih trgovinah za čevlje,
gumi in modno blago.

Št. 13308/08

RAZGLAS.

225 3-2

Upravni svet zavarovalnice »Der Anker« na Dunaju je v
svoji seji 30. marca 1908 sklenil v proslavo šestdesetletnega vladanja Njegovega Velikanstva
cesarja Franc Jožefa I. podeliti za doto enemu otroku s Kranjskega, ki je bil rojen dne
2. decembra 1908, eno brezplačno, 20 let tekočo polico za 1000 K.
Pravico do te police ima v prvi vrsti otrok takih starišev, ki so bili pri »An-
kerju« že zavarovani, pa so morali zavarovanje zaradi neugodnih razmer opustiti.
S krstnim listom in eventualno drugimi dokazili opremljeno prošnje je vložiti

do 15. februarja 1909

pri podpisnem deželnem odboru.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 20. januarja 1909.

Učenca

iz dobre hiše in nekoliko zmožnega nem-
škega jezika, starost 14 do 15 let sprejme
tako v trgovino mešanega blaga **Leo-
pold Zoré** trgovec, Javornik Gorenjsko.
229 3-1

Zatekel se je mlad psiček

bele barve, s črno glavo in na hrbtu s črno
liso. Na vratu ima tudi dva okrogla zvončka.
Kdor bi ga našel, naj ga izroči proti pri-
merni nagradi v **Lichtenturnovo dekleško**
sirotišnico. 230 2 1

Prodaja trgovine.

Dobro idoča trgovina s konfekcijo in vsako-
vrstnim drugim blagom v zelo prometni
ulici v Ljubljani proda se takoj radi
smrti prejšnje lastnice z vso zalogo. Po-
trebni kapital 20-24.000 kron.

Ponudbe brez posredovalcev na uprav-
ništvu tega lista pod šifro „izvrstno
idoča trgovina“. 205 4-2

Oženjen hlapec

prednost ima tak brez otrok, ki razumi
nekoliko nemško, ter je dober poljedelec
in čegar žena se razumi na peko in rejo
prašičev, se sprejme s 1. februarjem.
Lastno stanovanje s popolno hrano, plače
480 kron in pa procenite od prodaje. —
Graščina Širje pri Zid. mostu,
Štajersko. 198 3-3

Costilna in trgovina

se odda v najem na **Viru**
pri **Domžalah.**

Poišče se istotam v hiši št. 3 ali v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 1 v trgovini z želez-
nino **Fr. Stupica** 189 2

Učenka

se sprejme takoj v trgovino z mešanim
blagom od 14. do 15. leta, iz dobre hiše.

Luka Brus,

215 3-3 trgovec v Spodnji Idriji.

Kuharica

kot gospodinja že več let v župnišču,
srednje starosti, želi stopiti v enako
službo. — Naslov pove upravn. 163 3-3

Mlad gospod išče

2lepo meblirani sobi

s separatnim vhodom in v bližini Sodnijske
palače, ter event. s hrano zjutraj in opoldne
ter postrežbo. Ponudbe naj se naslovijo
pod šifro „Sameo“, katere sprejema iz
posebne prijaznosti uprava tega lista pod
štev. 214/9. 214 2

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000 -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun ter je obrestuje po čistih $4\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000 -